

Igranje iger na srečo med študentsko populacijo Univerze v Ljubljani

Gambling among students in University of Ljubljana

Milan Krek¹

Tina Korač²

Zala Kumše³

Povzetek:

Igre na srečo so prisotne tudi v populaciji slovenskih študentov. Raziskovali smo pogostnost igranja iger na srečo med študenti ljubljanske univerze. V zadnjih 12 mesecih je 20 % študentov igralo loto, 8,1 % igre na srečo v kazinoju in 5 % športne stave. 56,7 % verjame informacijam, ki jim jih posredujejo starši, in 47,8 % verjame informacijam, ki jim jih posredujejo prijatelji. 14,2 % študentov pozna vsaj eno osebo, ki ima probleme zaradi iger na srečo. Najbolj učinkovita preventiva iger na srečo so po mnenju študentov predavanja (52,8 %), oglaševanje v medijih (48 %) in delavnice (45,9 %).

Abstract:

Gambling is also present in the population of Slovenian students. We studied the frequency of gambling among students of the University of Ljubljana. Over the past 12 months, 20 % of students play lotto, 8.1 %

¹ Dr. Milan Krek je direktor ZZV-ja v Kopru.

² Tina Korač je študentka Medicinske fakultete v Ljubljani.

³ Zala Kumše je študentka Medicinske fakultete v Ljubljani.

gambling in casino and 5 % of sports betting. (56.7 %) believe to the information about the dangerous of gambling supplied by the parents, and (47.8 %) believes to the information, supplied by the friends. 14.2 % of students know at least one that has problems because of gambling. The most effective prevention of gambling, according to student are lectures (52.8 %), advertising in the media (48 %) and workshops (45.9 %).

Uvod:

Igre na srečo so preplavile nekatere države, med katere sodi tudi Avstralija, kjer letno obrnejo preko 17 milijard dolarjev denarja v igrah na srečo. To predstavlja 3 % nacionalnega prihodka. Hkrati ocenjujejo, da je okoli 1–3 % ljudi prizadetih zaradi iger na srečo zaradi razvoja odvisnosti od iger na srečo. Na to področje vstopa tudi nova tehnologija, ki omogoča večjo dostopnost do iger na srečo, saj je mogoče sodobne igralne avtomate praktično namestiti v vsak lokal, igre pa so dostopne 24 ur na dan preko računalnikov. Zato postajajo igre na srečo vse bolj tudi javno zdravstveni problem, ki odpira tako probleme posameznika kot probleme, ki jih le-ti zaradi svojih aktivnosti na področju iger na srečo povzročajo drugim in družbi kot celoti. Igre na srečo pa so povezane tudi z vrsto obolenj, ki jih je treba spremljati tudi z vidika javnega zdravja. Velika ponudba iger v lokalnem okolju še ne pomeni direktnega povečanja problemov, vezanih na igre na srečo. V bogatih družbah je negativen vpliv iger na srečo na lokalno prebivalstvo bistveno manjši kot v revnih družbah (Marshall, 2009).

Igre na srečo so v vseh državah EU-ja zakonsko regulirane. Zakonodaja na tem področju ni poenotena na nivoju EU-ja. Tako ima vsaka država po svoje urejeno to področje. Reklamiranje iger na srečo je v nekaterih državah omejeno ali celo prepovedano, v drugih državah

pa dovoljeno (European Commission, 2006). Študija, ki je bila narejena med mladostniki v starosti od 12 do 18 let v Luisiani v ZDA, je pokazala, da je bilo med mladostniki le 14 % takih, ki niso nikoli igrali iger na srečo. 70,1 % jih je že igralo igre na srečo brez posledic. 10,1 % so jih opredelili kot problematične igralce in 5,8 % jih je bilo patoloških igralcev. 16,5 % jih je igralo loterijo vsaj enkrat na teden ali pogosteje (tabela 1).

Tabela 1. Delež študentov, ki so igrali posamezne igre na srečo vsaj enkrat na teden ali pogosteje

Igra na srečo	Delež študentov
Športne stave	12,5 %
Karte	10,5 %
Loto	9,4 %
Videopoker	5,2 %
Bingo	5 %

Vir: *Psychiatric services*, 2000 (Westphall, 2000)

51 % študentov, ki je igralo igre na srečo tedensko, je tudi tedensko uživalo alkohol ali prepovedane droge pogosteje kot neigralci. 71 % študentov, ki so igrali igre na srečo, so navedli, da je igranje iger na srečo privzeto obnašanje in sovrstniška norma. Za te študente bi bilo treba uvesti tudi harm reduction aktivnosti, ki bi jim predočile nevarnosti iger na srečo, in poskušati zmanjšati posledice iger na srečo s posebnimi programi. Študija ugotavlja, da zgolj primarna preventiva tem starostnim razredom ne pomaga več (Westphall, 2000).

Študija med 3.237 mladostniki v starosti od 12 do 18 let na Norveškem je pokazala, da jih samo 17,6 % v svojem življenju še ni igralo iger na srečo. Občasno je igralo igre na srečo 57,5 % študentov, tedensko pa je igralo igre na srečo 24,9 % študentov. Patološko obliko iger na srečo je razvilo 1,76 % študentov. Med tistimi, ki so igrali igre na srečo vsak

teden, pa je bil delež patoloških igralcev bistveno višji (7,8 %). Najpomembnejša igra mladostnikov so bile "slot machine". Ugotovili so tudi, da je bilo tveganje za razvoj patološkega igranja iger na srečo v starostni skupini od 15 do 24 let večji kot v skupini starejših od 25 let. Dostopnost do iger je bistveno povečala delež mladostnikov, ki so igrali igre na srečo, in povečala tudi delež patoloških igralcev iger na srečo. Ugotavljali so tudi pogosto povezanost med igranjem iger na srečo ter pitjem alkohola in uživanjem prepovedanih drog. Raziskava je tudi ugotavljala, da so igre na srečo bistveno bolj prisotne med mladimi v starosti 12–25 let kot med generacijami, ki so starejše od 25 let (Johansson, 2006). Na Univerzi v Kanadi (Ontario) so spremljali 1.200 študentov. Ugotovili so, da jih 77,2 %, ki so že igrali igre na srečo, ni imelo problemov z igrami na srečo. 0,9 % teh, ki so igrali igre na srečo, pa je razvilo patološko odvisnost od iger na srečo. 21,9 % pa jih je kazalo srednje oziroma lažje probleme zaradi iger na srečo. 49,4 % jih je že igralo loto, 38,7 % je že uporabljalo igralne avtomate v kazinoju, delež študentov, ki so igrali ostale igre, je razviden iz tabele 2.

Tabela 2. Delež študentov, ki so že igrali posamezno igro na srečo

Igra na srečo	Delež študentov
Loto	49,4 %
Avtomati v kazinojih	38,75 %
Bingo	12,9 %
Karte	11,1 %
Športne stave	10 %
Kazino igralne mize	11,1 %
Konjske dirke	7,5 %
Internet	0,7 %

Vir: *Journal of gambling Issues*, 2007 (Adams, 2007)

Študija primerjave igranja iger na srečo med različnimi univerzmi je pokazala, da bližina kazinoja vpliva na povišanje deleža študentov, ki

igrajo igre na srečo (Adams, 2007).

V študiji, v kateri so raziskovali odnos do igranja iger na srečo na velikem vzorcu 16.948 študentov v starosti od 12 do 18 let, so ugotovili, da jih je v zadnjih 12 mesecih igralo igre na srečo 53 %. 7 % anketiranih je že imelo težave zaradi iger na srečo. Veliko bolj pogosto so v zadnjih 12 mesecih igrali igre na srečo fantje (67 %) kot dekleta (39 %). Tudi težav zaradi iger na srečo je imel večji delež moških (10 %) kot žensk (4 %). Kokain so igralci na srečo poiskovali trikrat pogosteje kot tisti, ki še niso igrali iger na srečo. Med igralci iger na srečo je bilo tudi več takih, ki so uporabljali inhalante, anabolične steroide in alkohol. Med igralci iger na srečo je bilo tudi več takih, ki so v zadnjih 30 dneh nosili orožje (Proimos, 1998). Izmed 316 študentov na medicinski fakulteti, smer zobozdravstvo, jih je 186 vrnilo vprašalnike. Od teh jih je 63,3 % že igralo igre na srečo v zadnjem letu dni. S pomočjo SOGS testa so ugotovili, da ima 6 študentov težave z igrami na srečo. Trije pa so bili že patološki igralci (Westerman, 2009).

Študija, ki je bila narejena v ZDA na skupini 1.007 študentov, ki so bili povprečno stari 21,4 leta, je pokazala, da sta socialna mreža in socialna podpora sovrstnikov pomembni pri razvoju patološkega igranja iger na srečo. Osebe, ki so imele močno socialno podporo, so bile bistveno poredkeje vključene v igre na srečo kot osebe, ki niso imele ugodne socialne podpore. Od 1.007 sodelujočih študentov jih je v svojem življenju že igralo igre na srečo 89,1 %. Največ jih je že igralo loto (69,7 %) in karte za denar (62,2 %). Igre na srečo je igralo na igralnih avtomatih 48,2 % študentov in 43,3 % jih je že stavilo na športnih stavah. 8,9 % je razvilo patološko obliko igre na srečo (Weinstok, 2008). Na univerzi v ZDA so skušali na 184 študentih ugotoviti razloge za igranje iger na srečo. Največ študentov se je odločilo igrati igre na srečo zaradi možnosti po večjem zaslužku. Takoj za željo po denarju je sledila želja po ugodju, ki ga igralci iger a srečo doživljajo ob igranjih na srečo. Na tretje mesto se je uvrstilo razburjenje ob igranjih na srečo.

Potem pa sledijo razlogi glede na izbiro igralcev iger na srečo po naslednjem vrstnem redu: druženje z ljudmi, preživljanje prostega časa, želja po zmagi, tveganje ob igri na srečo, izogibanje problemom, nadomeščanje izgubljenega denarja (Neighbors, 2002). Raziskava, ki so jo naredili v Kanadi na reprezentativnem vzorcu študentov s štirih univerz, je vključeval 585 oseb s povprečno starostjo 21,7 let. 28 % jih sploh še ni igralo iger na srečo. Študentje so izhajali iz različnih študijskih smeri in so bili enakomerno porazdeljeni med študijske letnike. V zadnjih šestih mesecih jih je igralo igre na srečo 72,1 %. Delež študentov, ki je igralo ostale igre na srečo, pa je razviden iz tabele 3.

Tabela 3: Delež študentov, ki je igralo posamezne igre v zadnjih 6 mesecih

Igra na srečo	Delež študentov
Vsaj eno igro	72 %
Loterijo	44 %
Igralni avtomati	29 %
Cazino	26 %
Športne stave	17 %
Bingo	8 %
Konjske dirke	7 %

Vir: *Journal of Gambling Studies*, 2002 (Neighbors, 2002)

Največji delež študentov je že igral loto in igre na srečo na igralnih avtomatih.

Ko so ocenili stopnjo zasvojenosti študentov z igrami na srečo, po metodologiji CPGI (Canadian problem gambling index), so ugotovili, da je bilo samo 1,4 % patoloških igralcev. Stopnja zasvojenosti študentov z igrami na srečo in delež študentov glede na stopnjo zasvojenosti z igrami na srečo je viden iz tabele 4 (Williams, 2006).

Tabela 4: Delež študentov glede na stopnjo ogroženosti za razvoj odvisnosti od iger na srečo

Stopnja zasvojenosti	Delež študentov
Patološki igralci	1,4 %
Zmerno tveganje za zasvojenost	6,2 %
Nizko tveganje za zasvojenost	16,9 %
Neproblematični igralci	47,4 %
Neigranci	27,9 %

Vir: *Journal of gambling issue*, 2006 (Williams, 2006)

Raziskave na področju genetike kažejo tudi povezavo med igrami na srečo in genetskim materialom. Tako je pri nekaterih osebah, ki imajo ustrezno genetsko sestavo, mogoče večje tveganje za razvoj odvisniškega vedenja kot pri drugih (Slutske, 2000). Na to kažejo tudi raziskave, ki ugotavljajo pri uporabnikih drog tudi pogostejšo uporabo iger na srečo ter pri igralcih iger na srečo pogostejšo uporabo drog.

Po podatkih slovenske raziskave je v letu 2008 igre na srečo vsaj enkrat igrala približno tretjina prebivalstva. Podobno kot v drugih državah tudi v Sloveniji prevladujejo klasične igre na srečo, kamor uvrščamo loterijo, hitre srečke, športne stave in druge klasične igre. Najbolj priljubljeni so nakupi loterijskih listkov, za kar se je vsaj enkrat letno odločilo skoraj 30 odstotkov prebivalcev Slovenije. V isti raziskavi, ki so jo na splošni populaciji izvedli leta 2008 na Fakulteti za uporabne družbene študije v Novi Gorici, so ugotovili, da so najbolj priljubljeni nakupi loterijskih listkov, za kar se je vsaj enkrat letno odločilo skoraj 30 odstotkov prebivalcev Slovenije. Precej manj razširjeno je igranje tako imenovanih posebnih iger na srečo – to so igre na igralnih avtomatih v igralnem salonu ali igralnici ter igranje t. i. živih iger v igralnicah, kot so ruleta s krupjejem, igre s kartami in

kockami. Poleg teh pa najdemo še igre, katerih igranje je najtežje spremljati: igranje iger na srečo za denar prek interneta, pa tudi igranje iger za denar s prijatelji izven igralnice. Tovrstne igre niso zelo pogoste, a jih je vseeno vredno upoštevati, še posebno zaradi dejstev, da se v največji meri izmikajo vsaki državni regulaciji in da utegnejo biti – kot še posebno velja za igre preko interneta – v močnem porastu, zlasti med mlajšimi generacijami. Pri populaciji, ki igra igre na srečo, gre v večji meri za moške, mlade, srednje izobražene, razvezane in samske osebe. Ob tem naj še posebej izpostavimo problematiko mladih. Če ima po tej študiji hujše probleme z igranjem v Sloveniji komaj 0,14 odstotka starejših od 55 let, velja to med mladimi do 30 let za kar 1,68 odstotka. Po eni strani je lahko to povezano samim življenjskim slogom mladih, po drugi strani pa lahko predstavlja tudi znanilca novega odnosa do iger na srečo, ki bo te ljudi v večji meri zaznamoval tudi v kasnejših letih (Makarovič, 2009).

Raziskava

Raziskava, ki smo jo študenti izvedli med študenti Univerze v Ljubljani, ima značinnost presečne študije. Temeljni cilj raziskave je bil pridobiti podatke o pogostnosti igranja posameznih iger na srečo med študenti Univerze v Ljubljani. Raziskava je bila izvedena v okviru širše raziskave o zdravju študentov Univerze v Ljubljani iz zadnjih letnikov. Študentje so poleg vprašalnika o demografskih podatkih naključno prejeli še enega izmed petih vprašalnikov, ki so obravnavali splošno zdravstveno stanje, duševno zdravje, spolnost, motnjo hranjenja ter uporabo drog in iger na srečo med študenti. Vsak je lahko izbral enega izmed naštetih vprašalnikov. Na vprašanje o drogah in igrah na srečo je odgovorilo 521 naključno izbranih študentov, ki so prišli na redni obdobjni zdravstveni pregled. Dva študenta (0,4 %) sta obiskovala tretji letnik, 328 (63 %) študentov je bilo vpisanih v četrti letnik, v peti letnik

je bilo vpisanih 41 (7,9 %) študentov in v šesti letnik le en študent. Absolventov je bilo 149 (28,6 %). Med njimi je bilo 164 (31,5 %) študentov in 357 študentk. Anketiranje je potekalo med 12. 5. 2008 in 16. 10. 2008.

Izpolnjevanje vprašalnikov je potekalo elektronsko preko računalnikov. Uporabljali smo Lime survey program, ki je prosto dostopen na svetovnem spletu s prosto licenco. Program smo pred izvajanjem raziskave preiskusili skupaj s poznavalcem programskih jezikov in ga priredili našim potrebam, kjer je bilo to potrebno. Študentje so na vprašalnik odgovarjali anonimno v sobah, kjer je bil vedno prisoten eden izmed izvajalcev raziskave.

Vprašalnikov, ki niso bili izpolnjeni v celoti, nismo vključili v analizo podatkov raziskave. Podatke smo obdelali s pomočjo statističnega paketa SPSS for Windows.

Pregled rezultatov raziskave

Najprej smo spraševali študente, ali so v zadnjih 12 mesecih že igrali igre na srečo in katere igre na srečo so igrali. Od 521 sodelujočih študentov je v zadnjih 12 mesecih kockalo za denar 7 (1,4 %) anketiranih. Od teh je le ena oseba kockala za denar večkrat na teden. 6 oseb pa je kockalo za denar manj kot enkrat na teden. Športne stave je igralo v zadnjih 12 mesecih že 26 (5 %) vprašanih študentov in študentk. Trije (11,5 % od vseh, ki so stavili) so stavili športne stave večkrat na teden.

Od skupaj 521 sodelujočih v raziskavi jih je v zadnjih 12 mesecih že 42 (8,1 %) igralo igre na srečo v kazinojih. Enkrat ali večkrat na teden pa so 4 osebe igrale igre v kazinojih ali 9,5 % od vseh, ki so v zadnjih 12 mesecih igrali igre na srečo v kazinojih.

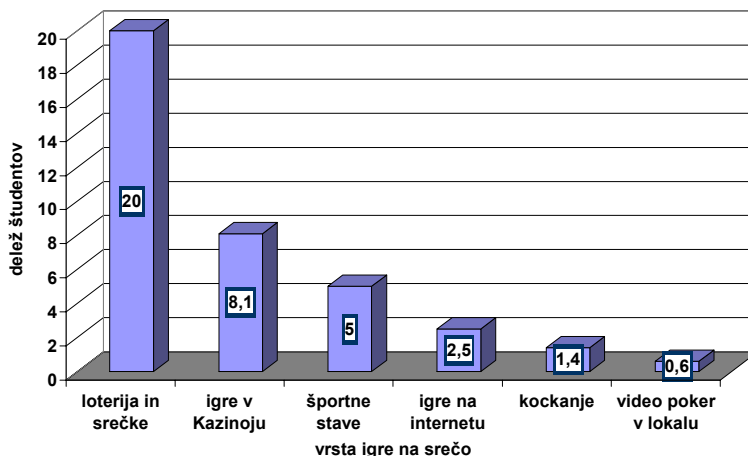
104 osebe ali 20 % od vseh sodelujočih v raziskavi je v zadnjih 12 mesecih igralo loto ali hitre srečke. Od tega jih je 5 (4,8 %) igralo te igre večkrat na teden.

Videopoker v lokalih so v zadnjih 12 mesecih igrali le trije študentje. Eden je videopoker v lokalu igral večkrat na teden.

V zadnjih 12 mesecih je igre na srečo na internetu igralo 13 (2,5 %) anketiranih študentov. Dva sta igrala igre na srečo na internetu enkrat ali večkrat na teden.

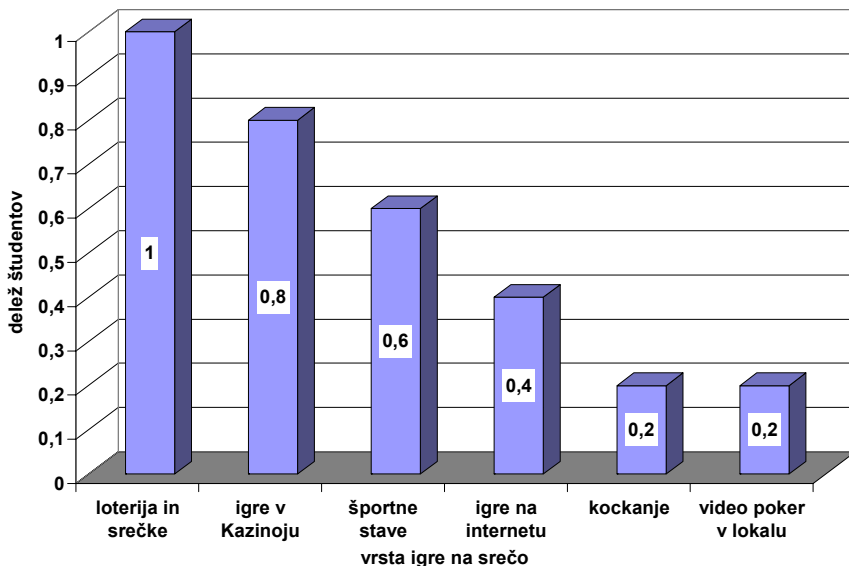
Podrobnejši grafični pregled nad deležem študentov, ki so v zadnjih 12 mesecih že igrali posamezno igro na srečo, nam pokaže, da so najpogosteje igrali igre na srečo preko loterije in srečk, sledijo jim igre na srečo v kazinoju, športne stave in igre na internetu (graf 1).

Graf 1: Delež študentov, ki so v zadnjih 12 mesecih igrali posamezno igro na srečo N = 521.

Delež tistih, ki so igrali igro na srečo enkrat ali večkrat na teden, je bistveno nižji od deleža študentov, ki so igrali igre v zadnjih 12 mesecih. Vendar pa jih je med temi največji delež igral loto in srečke, potem po deležu sledijo igre v kazinoju in športne stave, igre na internetu in kockanje. Najmanj jih je igralo videopoker v lokalnih (graf 2).

Graf 2: Delež oseb, ki so igrale posamezno igro na srečo enkrat ali večkrat na teden

Zaupanje v informacije, ki jih dobijo študentje o nevarnostih, ki so povezane z igrami na srečo

Študentje so prejeli informacije o nevarnostih igranja iger na srečo od različnih oseb in različnih medijev. V anketi smo jih spraševali, v kolikšni meri verjamejo posameznikom in raznim medijem, ko jih informirajo o nevarnostih iger na srečo.

Od 521 anketiranih študentov jih 281 (53,9 %) verjame staršem, 194 jih le delno verjame staršem in 46 (8,8 %) ne verjame staršem, ko jim govorijo o nevarnostih iger na srečo. Ženske verjamejo staršev v bistveno višjem deležu (59,4 %) kot moški (42,1 %).

Od 521 študentov jih 43 (8,3 %) ne verjame prijateljem, ko jim govorijo o nevarnostih iger na srečo. Delno verjame prijateljem 229 (44 %) študentov in 249 (47,8 %) popolnoma verjame prijateljem, ko jim razlagajo o nevarnostih iger na srečo.

Med 521 študenti jih 51 (9,8 %) ne verjame sošolcu, da so igre na srečo nevarne. Delno verjame sošolcu, da so igre na srečo nevarne 267 (51,2 %) anketiranih in popolnoma verjamejo sošolcu 203 (39 %) anketiranih študentov.

47 (9 %) jih ne verjame bratu in sestri, da so igre na srečo nevarne. Delno verjame bratu ali sestri 231 (44,3 %) anketirancev in popolnoma verjame 243 (46,6 %) anketirancev. Ženske veliko bolj zaupajo bratu in sestri (51,5 %) kot moški (36 %).

Informacijam v dnevnem časopisju, v katerih piše o nevarnostih iger na srečo, ne verjame 63 (12,1 %) anketiranih. 297 (57 %) le delno zaupa dnevnemu časopisju ter 161 (30,9 %) popolnoma zaupa časopisju, ko pišejo o nevarnostih iger na srečo. Ženske v večjem deležu (35 %) zaupajo časopisnim informacijam kot moški (22 %).

63 (12,1 %) anketiranih študentov ne verjame informacijam o nevarnosti iger na srečo, ki so posredovane preko televizije. 296 (56,8 %) le delno verjame informacijam, ki so bile posredovane preko televizije. Informacijam, ki so bile posredovane preko televizije, zaupa le 162 (31,1 %) anketirancev.

64 (12,3 %) študentov sploh ne verjame informacijam o nevarnostih iger na srečo, ki jih dobijo na svetovnem spletu. Delno verjame tem informacijam 310 (59,5 %) študentov in popolnoma verjame tej obliki informacij 147 (28,2 %) študentov.

Profesorju sploh ne verjame 54 (10,4 %) študentov, delno jim verjame 264 (50,7 %) študentov in popolnoma jim verjamejo 203 (39 %) študenti.

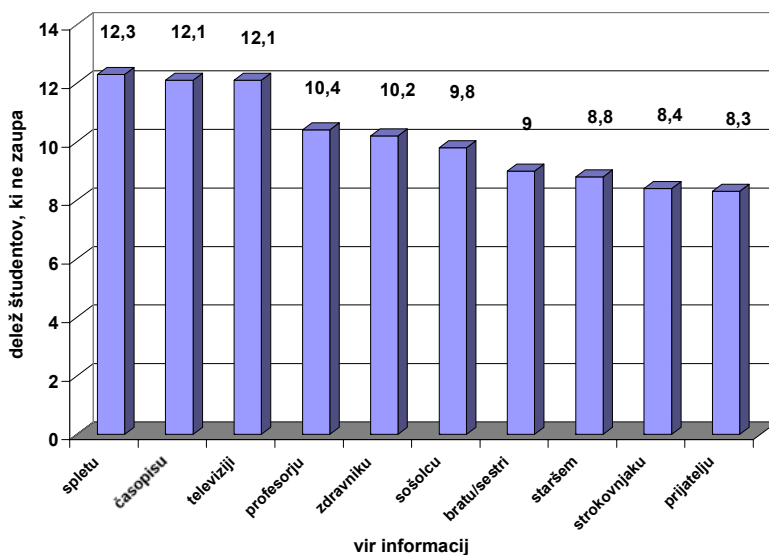
Strokovnjaku svetovalcu ne verjame 44 (8,4 %) študentov, delno jim verjame 187 (35,9 %) študentov in popolnoma verjame informacijam strokovnjakov 290 (55,7 %) študentov.

Zdravniku ne verjame 53 (10,2 %) študentov, delno verjame zdravniku, ko jim dajejo informacijo o nevarnostih iger na srečo 229 (44 %) študentov. Popolnoma pa verjame zdravniku 239 (45,9 %) študentov. 12,8 % moških in 9 % žensk sploh ne verjame zdravnikovim informacijam. Popolnoma pa verjame zdravniku 49,9 %

žensk in 37,2 % moških.

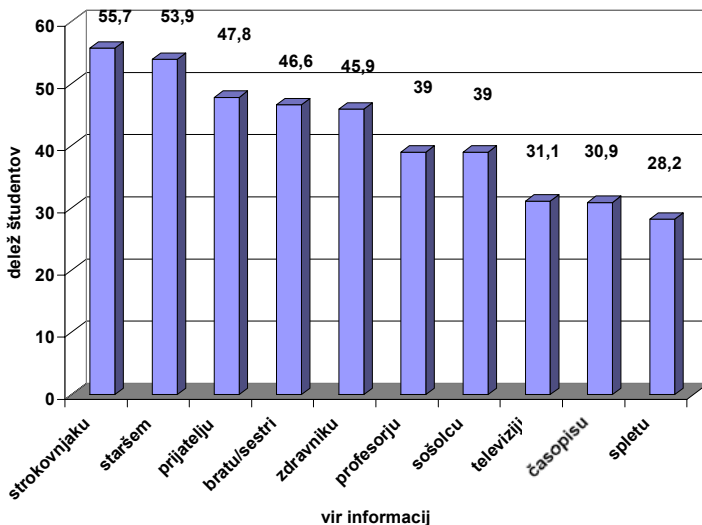
Študentje imajo največje nezaupanje do medijev (televizija in časopisi). Najmanjše nezaupanje glede informacij o igranju na srečo, ki odsvetujejo igre na srečo, pa izražajo prijateljem in staršem (graf 3).

Graf 3: Delež študentov, ki ne zaupajo posameznim virom informacij o nevarnosti igranja iger na srečo

Študentje v različnih deležih popolnoma verjamejo posameznim posrednikom informacij o nevarnosti igranja na srečo. Najbolj verjamejo strokovnjakom (55,7 %), staršem 53,9 % in prijatelju (47,8 %). Najmanj pa zaupajo informacijam, ki jim jih posredujejo na spletu (28,2 %), medijem, kot so časopis (30,9 %) in televizija (31,1 %) (graf 4).

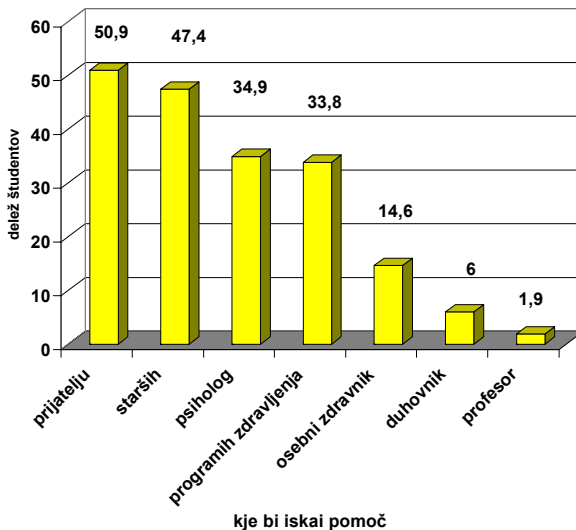
Graf 4: Delež študentov, ki popolnoma verjame posameznemu viru informacij

Iskanje pomoči zaradi težav povzročenih z igrami na srečo ?

Študente smo vprašali, kje bi poiskali pomoč, če bi imeli težave z igrami na srečo. Pri tem smo jim dali na izbiro različne oblike pomoči. Pri osebnem zdravniku bi iskalo pomoč v primeru, ko bi imeli težave zaradi iger na srečo, 76 (14,6 %) anketiranih. Prijatelju bi se zaupalo 265 (50,9 %) anketiranih. Pri starših bi iskalo pomoč 247 (47,4 %) študentov. V programih zdravljenja odvisnosti bi poiskalo pomoč 176 (33,8 %) študentov. Duhovniku bi se zateklo po pomoč 31 (6 %) študentov, ki bi imeli težave zaradi odvisnosti od iger na srečo. K psihologu bi odšlo po pomoč 182 (34,9 %) študentov, ki bi imeli težave zaradi iger na srečo. Profesorju bi se zaupalo 10 (1,9 %) študentov. Eden bi iskal pomoč pri partnerki, eden pri psihoterapevtu in eden na banki, verjetno zato, da bi rešil denarne težave (graf 5).

Graf 5: Delež študentov glede na to, kje bi poiskali pomoč, če bi imeli težave zaradi iger na srečo

Zakaj igrajo študentje igre na srečo ?

Študentje igrajo igre na srečo iz različnih razlogov. Ker je bilo vprašanje zaprtega tipa, smo jim izbirno ponudili že vnaprej. Od 521 študentov jih je igre na srečo igralo že 130 ali 25 %. Od tega jih je 78 (63,4 %) začelo igrati igre na srečo zaradi radovednosti. 34 (27,6 %) jih je začelo igrati igre na srečo zaradi želje po velikem in hitrem zaslušku. 9 (7,3 %) jih je začelo igrati igre na srečo, ker te igre igrajo tudi njihovi prijatelji. Eden je začel igrati igre na srečo, ker je imel osebne probleme in drugi, ker se je bal, da bi ga izključili iz družbe, v kateri so igrali igre na srečo.

Delež študentov, ki že ima probleme zaradi igranja iger na srečo

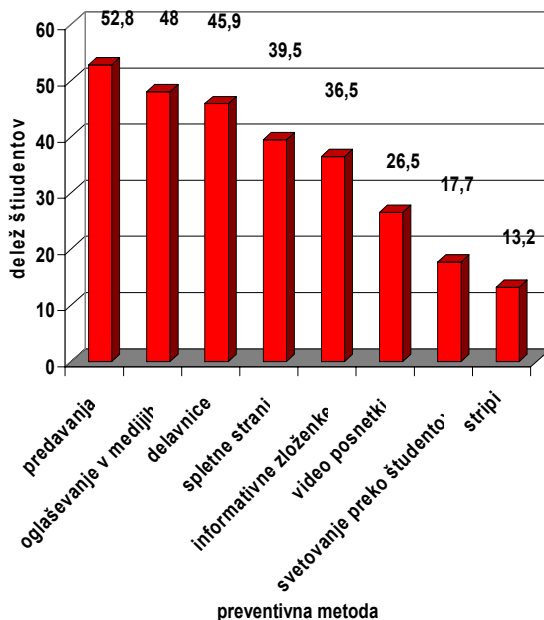
74 (14,2 %) vprašanih je odgovorilo, da poznajo vsaj 1–5 takih študentov, ki že imajo težave zaradi igranja iger na srečo. Več kot pet takih, ki imajo težave zaradi iger na srečo, pa poznata samo dva študenta. Ta podatek kaže na to, da so igre na srečo med študenti

prisotne morda bolj, kot smo si predstavljali pred raziskavo.

Preventivne aktivnosti pred odvisnostjo od iger na srečo

Največje število študentov – 275 (52,8 %) – je bilo mnenja, da je najboljša oblika preventive iger na srečo predavanje. 250 (48 %) jih meni, da je lahko preventiva uspešna s pomočjo oglaševanja v medijih. 239 (45,9 %) študentov meni, da je dobra preventiva s pomočjo delavnic. Najmanj so študentje podprli svetovanje s strani posebej usposobljenih študentov (17,7 %) in izobraževanje preko stripov (13,2 %).

Graf 6: Delež študentov glede na to katera oblika preventive je za njih najboljša

Diskusija in zaključek:

Prikazana študija je ena izmed redkih tovrstnih študij v Sloveniji. S študijo nam je uspelo prikazati, da je problematika iger na srečo prisotna tudi med študenti Univerze v Ljubljani. Med študenti so prisotne vse igre na srečo, ki so aktualne v sedanjem slovenskem trenutku. Raziskava Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici je v letu 2008 tudi izvedla študijo pojavnosti iger na srečo med splošno populacijo in tudi ugotovila, da se je v zadnjem letu okoli 30 % prebivalcev že srečalo z igrami na srečo. V naši študiji smo ugotovili, da so študentje v veliki večini začeli igrati igre na srečo zaradi radovednosti, ker so jim bile igre kot take všeč in zanimive, ter zato, ker so se tudi sami hoteli preiskusiti v sreči. 27,6 % jih je začelo igrati igre na srečo, ker je želelo zaslužiti večje vsote denarja, in 7,3 % jih je začelo igrati igre na srečo zaradi družabnosti, saj so igre na srečo igrali tudi njihovi sovrstniki. Tako lahko vidimo, da razlog za začetek igranja iger na srečo ni enoznačen in da študentje ne igrajo le zaradi zaslužka, ampak da jim igre na srečo pomenijo tudi pomemben družabni dogodek, kjer se družijo s prijatelji. Največji delež študentov je v zadnjem letu dni igral loto. Delež tistih, ki so loto igrali vsaj enkrat na teden, pa je zelo nizek (1 %). Še nižji je delež tistih, ki so igrali vsaj enkrat tedensko igre na srečo v kazinojih (0,8 %), kar lahko posredno pomeni, da je tistih študentov, ki so v nevarnosti, da bi razvili odvisnost od iger na srečo, v tem trenutku še zelo malo. Vendar pa ne smemo zanemariti dejstva, da jih relativno velik delež igra igre na srečo in da imajo kot taki večje tveganje, da razvijejo kasneje sindrom odvisnosti od iger na srečo. Ker je pri vsaki igri na srečo prisotna tudi nevarnost razvoja odvisnosti od iger na srečo, bi morali večjo pozornost posvetiti tudi izobraževanju študentov o nevarnostih iger na srečo in posameznim preventivnim metodam, ki bi vzpodbujale vedenje, ki ne pelje v odvisnost. Študija Fakultete za uporabne družbene študije iz Nove Gorice ugotavlja, da je tveganje za razvoj patološkega igranja med mladimi večje kot med starejšo populacijo in

ugotavlja, da je po eni strani lahko to povezano s samim življenjskim slogom mladih, po drugi strani pa lahko predstavlja tudi znanilca novega odnosa do iger na srečo, ki bo te ljudi v večji meri zaznamoval tudi v kasnejših letih (Makarovič, 2009). V naši študiji nismo uporabljali metodologije SOGS, zato nismo mogli oceniti deleža patoloških igralcev.

Študentje verjamejo najbolj informacijam, ki jim jih posredujejo strokovnjaki (55,7 %), starši (53,9 %), prijatelji (47,8 %), bratje in sestre (46,6 %) ter zdravnik (45,9 %). Veliko manj zaupajo informacijam, ki jih pridobijo iz drugih virov, med katerimi so tudi različni mediji.

V državi, kjer se vse bolj razvija tudi igralništvo in kjer raziskave že kažejo na konkretne posledice, ki se lahko pojavijo kot stranski produkt razvoja igralništva, je treba vzpostaviti ustrezne preventivne programe, ki bi seznanjali študente o nevarnostih iger na srečo in programe, ki bi lahko tudi pomagali študentom, ki so že razvili odvisnost od iger na srečo in pri tem tudi smiselno vključiti v preventivo starše, zdravnike in prijatelje, katerim očitno naši študentje verjamejo. Na tem področju bi se moral razviti aktiven preventivni pristop k celotni populaciji študentov, kot tudi ciljno usmerjena preventiva, ki bi zajela predvsem študente, ki že imajo težave zaradi iger na srečo. Slednja skupina študentov očitno obstaja, saj je 14 % študentov ocenilo, da poznajo vsaj enega kolega ali kolegico, ki že ima težave zaradi iger na srečo. Poleg preventivnih aktivnosti pa bi morali v naši državi uvesti tudi ustrezne oblike zdravljenja odvisnosti od iger na srečo, ki bi zajele tiste osebe, ki so razvile odvisniško vedenje in potrebujejo pomoč, da bi se uspele rešiti, še boljše ozdraviti, odvisnosti od iger na srečo, ki je ravno tako zapleteno obolenje, kot so vse oblike odvisnosti, in potrebuje širši družbeni odgovor na različnih družbenih nivojih in različnih strok. Samo zdravstveni pristop ni dovolj, zato je treba oblikovati širši konsenz, ki omogoča uspešno soočenje družbe s pojavom in nudi ustrezno pomoč posamezniku, ki jo potrebuje.

Literatura:

Adams GR, Sullivan AM, Horton KD, Menna R, Guilmette AM. A study of difference in Canadian university student's gambling and proximity to casino. *Journal of Gambling Issues* 2007; 19. Dostopno na internetu: <http://www.camh.net/egambling/issue19/adams.html>.

European Commission. Study of gambling services in the internal market of European Union. Final report. Lausanne: Swiss Institute of Comparative Law, 2006: 4–53. Dostopno na internetu: http://ec.europa.eu/internal_market/services/docs/gambling/study1_en.pdf

Johansson A. *General risk factors for gambling problems and the prevalence of pathological gambling in Norway*. Doctoral thesis. Trondheim: Norwegian University of Science and technology Faculty of medicine, 2006.

Makarovič M.. Za večino neškodljiv vir zabave. Ljubljana. *VITA* 2009: 3–5.

Marshall D. Gambling as a public health issue: The critical role of the local environment. *Journal of Gambling Issues* 2009; 23. Dostopno na internetu: <http://www.camh.net/egambling/issue23/05marshall.html>

Neighbors C, Lostutter TW, Cronce JM, Larimer ME. Exploring College Student Gambling Motivation. *J Gambl Stud* 2002; 18(4): 361–370.

Proimos J, DuRant RH, Pierce JD, Goodman E. Gambling and other risk factor behavior among 8th- to 12th-Grade students. *Pediatrics* 1998; 102: 1–6.

<http://psychservices.psychiatryonline.org/cgi/content/abstract/51/1/96>

Slutske WS, Eisen S, True WR, Lyons MJ, Goldberg J, Tsuang M. Common Genetic Vulnerability for Pathological Gambling and Alcohol Dependence in Men. *Arch Gen Psychiatry* 2000; 57: 666–673.

Williams RJ, Connolly D, Wood RT, Nowatzki N. Gambling and problem gambling in sample of university students. *Journal of Gambling Issues* 2006; 16: 1–14.

Weinstock J, Petry NM. Pathological Gambling College Student's Perceived Social Support. *J Coll Stud Dev*. 2008; 49(6): 625- 632. Dostopno na internetu: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2747522/>

Westerman GH, Elsasser GN, Kavan MG. Dental Student Experiences with Gambling: A Survey of Attitudes, Exposure, and Impact. *J Dent Educ* 2009; 73(8): 934-941. Dostopno na internetu: <http://www.jdentaled.org/cgi/content/abstract/73/8/934>

Westphal JR, Rush JA, Stevens L, Johnson LJ. Gambling behavior of Louisiana students in grades 6 through 12. *Psychiatric services* 2000; 51(1): 96-99.